

РЕКОМЕНДАЦІЇ З МІЖВІДОМЧОГО РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ПОВ'ЯЗАНІ З НЕБЕЗПЕЧНИМИ ХІМІЧНИМИ РЕЧОВИНАМИ

Лоїк Василь Богданович, к.т.н., доцент, доцент

Синельников Олександр Дмитрович, к.т.н., доцент, старший викладач

Бабаджанова Ольга Федорівна, к.т.н., доцент, доцент

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

e-mail: v.loik1984@gmail.com; o.synelnikov@gmail.com; olha.bab.52@ukr.net.

Вступ. Теорія управління, що формується на багатьох концепціях, визначає взаємодію як погоджену у часі та місці спільну діяльність, направлену на досягнення загальної мети. Взаємодія, як управлінське поняття, розглядається як форма зв'язку елементів системи, за допомогою якої вони взаємно, доповнюючи один одного, створюють умови для успішного функціонування всієї системи в цілому.

За результатами опрацювання низки законодавчих і нормативно-правових документів щодо цивільного захисту та реагування на хімічні загрози, встановлено, що відсутні рекомендації з міжвідомчого реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані з небезпечними хімічними речовинами.

Актуальність роботи. Актуальність розроблення рекомендацій підтверджується проведенням огляду та оцінкою ризиків виникнення надзвичайних ситуацій, відсутністю порядку дій та першочергових заходів під час надзвичайних ситуацій з наявністю небезпечних хімічних речовин.

Результати. Від взаємодії органів управління та сил цивільного захисту значною мірою залежить ефективність реагування на НС, тобто досягнення мети при найменших зусиллях та затратах. Погіршення процесу взаємодії в системі реагування на надзвичайні ситуації відразу ж негативно відбивається на результатах роботи сил цивільного захисту. Іншими словами, успіх проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах конкретного виду та рівня НС з метою надання невідкладної допомоги потерпілим, усунення загрози життю та здоров'ю людей досягається, зокрема, організацією чіткої взаємодії органів управління та підрозділів усіх рівнів, які беруть участь у ліквідації НС, та їх умілим маневруванням під час виконання завдань.

Під час реагування на НС пов'язаних з викидом небезпечних хімічних речовин залучені сили цивільного захисту діють відповідно до порядку, визначеного планами взаємодії [1]. Для забезпечення кооперації визначаються взаємодіючі органи управління і сили цивільного захисту, організовується надійний зв'язок та взаємний обмін інформацією про обстановку, що склалася, і подальші дії оперативних груп (представників). При цьому важливо своєчасно довести до підлеглих, взаємодіючих органів управління і сил цивільного захисту вказівки із порядку оповіщення, управління, зв'язку та обміну інформацією, установити відповідальність керівників підпорядкованих структурних підрозділів за організацію взаємодії у процесі вирішення ними конкретних завдань.

Розглянемо заходи з міжвідомчої взаємодії на місці інциденту за наявністю небезпечної хімічної речовини. Першочергові заходи під час реагування на події з НХР проводить перший пожежно-рятувальний підрозділ, який прибуває на місце події, або екіпаж патрульної чи медичної служби (рис. 1.)

Під час організації взаємодії передбачається:

- уточнення ділянки роботи для кожного підрозділу;
- встановлення порядку проведення робіт для підрозділів, що виконують завдання на суміжних ділянках, особливо при виконанні робіт, які можуть становити небезпеку або впливати на роботу кожного підрозділу;
- узгодження часу і місця зосередження зусиль при спільному виконанні особливо важливих і складних робіт;
- визначення порядку обміну інформацією про зміни обстановки та хід виконання робіт на суміжних ділянках;

- встановлення порядку надання термінової взаємодопомоги.

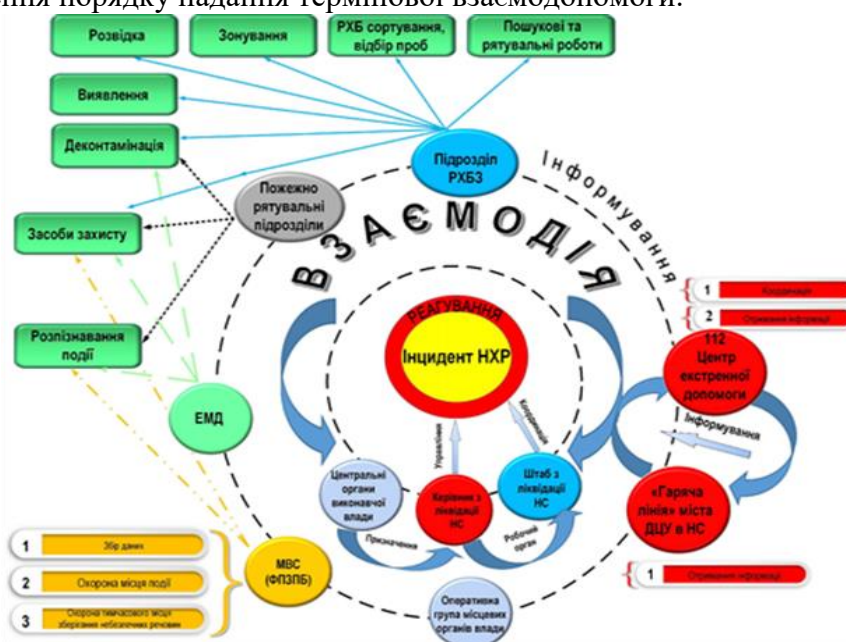

Рис. 1. Схеми організації взаємодії сил цивільного захисту під час реагування на хімічні інциденти

Порядок взаємодії між підрозділами сил цивільного захисту, залученими до реагування на НС, визначається керівником робіт з ліквідації НС в разі прийняття управлінського рішення. Керівники усіх рівнів під час реагування на НС мають вжити усіх можливих заходів для підтримання безперервної взаємодії з підпорядкованими і взаємодіючими органами управління і силами цивільного захисту, негайно відновлювати взаємодію у разі її втрати. У разі значних, не передбачених планами, змін обстановки і необхідності виконання нових завдань порядок взаємодії уточнюється керівниками взаємодіючих органів управління, сил цивільного захисту або визначається знову.

Порядок взаємодії сил цивільного захисту, центральних і місцевих органів влади уточнюється за умов переведення органів управління, сил і засобів єдиної державної системи цивільного захисту у режим підвищеної готовності та у режим надзвичайної ситуації. Уточнюються місця та порядок проведення робіт, здійснюється обмін інформацією про обстановку [1].

Взаємодія органів управління і сил цивільного захисту у режимі підвищеної готовності та у режимі надзвичайної ситуації здійснюється комісіями з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій органів влади із органами управління функціональних систем єдиної державної системи цивільного захисту, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності і господарювання, що залучаються до запобігання або ліквідації НС та через штаб з ліквідації наслідків НС з призначеним керівником робіт з ліквідації наслідків НС. До прибуття керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації його обов'язки виконує керівник підрозділу (служби, формування) сил цивільного захисту або оперативної групи (представник центру управління в надзвичайних ситуаціях), який прибув до зони надзвичайної ситуації першим.

Висновок. Розглянуті питання взаємодії та міжвідомчого реагування на надзвичайні ситуації, пов'язані з небезпечними хімічними речовинами та запропоновано порядок дій між силами цивільного захисту стосовно ліквідації їх наслідків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Підготовка та організація управління в надзвичайних ситуаціях: навчальний посібник / Р.Т. Ратушний, В.Б. Лоїк, О.Д. Синельников та ін. Львів: ЛДУБЖД, 2021. 592 с.